

# Goede afleiding voor uw varkens

*Varkens zijn intelligente, nieuwsgierige dieren die hun omgeving graag onderzoeken. Vanaf 1 juli 2007 moet u als varkenshouder voor voldoende afleidingsmateriaal zorgen. In deze brochure leest u wat het doel is van afleiding en welke mogelijkheden er zijn.*



# Inhoud

<b>1</b>	<b>Zorg voor goed afleidings- materiaal</b>	<b>3</b>
1.1	Alléén een ketting is onvoldoende afleiding	3
1.2	Ruimte voor ondernemen	4
<b>2</b>	<b>Wat is goed afleidings- materiaal?</b>	<b>5</b>
2.1	Zorg voor gezonde afleiding	5
2.2	Gebruik materialen die u al in huis heeft	6
<b>3</b>	<b>Welke afleidingsmaterialen zijn er?</b>	<b>7</b>
3.1	Een strodosator	8
3.2	Een funbar station	9
3.3	Een stroruif	10
3.4	Rubberen of kunststof speeltjes	11
3.5	Wroetapparaat	12
<b>4</b>	<b>Meer informatie</b>	<b>13</b>

# 1 Zorg voor goed afleidingsmateriaal

Varkens zijn intelligente, nieuwsgierige en hygiënische dieren die graag spelen en hun omgeving onderzoeken door te wroeten, te snuffelen en te ruiken. Europese en nationale wetgeving (Het Varkensbesluit) schrijven voor dat varkens dit natuurlijke gedrag zoveel mogelijk moeten kunnen uiten. Daarom moet u als varkenshouder voor voldoende goed afleidingsmateriaal zorgen.

## 1.1 Alléén een ketting is onvoldoende afleiding

Begin 2005 bezocht de controledienst van de Europese Commissie (de FVO) Nederlandse varkenshokken om te controleren of de wetgeving voldoende werd nageleefd. Op dit moment hangt er in de meeste varkenshokken alleen een ketting ter afleiding. De FVO vindt dat de Nederlandse varkenshouders hiermee onvoldoende tegemoetkomen aan de behoeften van de varkens. Internationaal onderzoek ondersteunt dit.

Daarom wordt de ketting als enig afleidingsmateriaal voor varkens vanaf 1 juli 2007 niet meer toegestaan. Wel mag u een ketting gebruiken in combinatie met andere materialen.

## 1.2 Ruimte voor ondernemen

De sector wil graag ruimte voor innovatie en creativiteit. Een wens waaraan het Ministerie van LNV graag tegemoet komt. De eis om voor voldoende afleidingsmateriaal voor varkens te zorgen, mag u dan ook naar eigen inzicht invullen. Zolang u maar tegemoet komt aan de behoeften van het varken. De voorbeelden die u in deze brochure leest, zijn niet bedoeld als gedetailleerde voorschriften. Misschien brengen de genoemde voorbeelden u op een idee.

## 2 Wat is goed afleidingsmateriaal?

Voorbeelden van goed afleidingsmateriaal zijn stro, hooi, hout en zaagsel. Welk afleidingsmateriaal u gebruikt en hoe u het toepast, mag u zelf bepalen.

Voorwaarden zijn dat u voldoet aan de behoeften van de varkens, dat de dieren permanent over het materiaal kunnen beschikken en dat de gezondheid van het varken niet in gevaar komt.

### 2.1 Zorg voor gezonde afleiding

Afleidingsmaterialen mogen de gezondheid van uw varkens niet in gevaar brengen. Voorkom dat de materialen kreupelheid kunnen veroorzaken. Of dat ze via de voeding besmet worden met bacteriën, schimmels of virussen. Ook úw gezondheid mag geen gevaar lopen. Monteer het afleidingsmateriaal daarom zodanig dat de kans op vervuiling door mest en urine zo klein mogelijk is. Bijkomend voordeel is dat u zich veel werk bespaart: u hoeft geen vervuild materiaal te verwijderen.

### 2.2 Gebruik materialen die u al in huis heeft

Stro en ruwvoeder, zoals bietenpulp en snijmaïs, is vezelrijk voer voor uw varkens. Maar tegelijkertijd kunnen uw varkens het onderzoeken door erin te wroeten en eraan te snuffelen.

Dit soort materiaal - dat mogelijk al in uw bedrijf aanwezig is - kan dus meerdere functies hebben. Waarvoor u er dubbel gebruik van kunt maken.

Ook kunt u een extra voedersysteem als afleidingsmiddel gebruiken. Zo kunt u naast het standaard voedersysteem een extra klepelbak met aanvullend voer installeren.

### 3 Welke afleidingsmaterialen zijn er ?

Er is onderzoek gedaan naar materialen die het beste aansluiten bij het natuurlijke gedrag van varkens. Hieruit bleek dat varkens onder meer worden geprikkeld door eetbare materialen. Ook materialen die verschillende vormen kunnen aannemen, vinden ze interessant. Het resultaat van het onderzoek is een lijst met uiteenlopende afleidingsmaterialen.

#### Voorbeeldijst afleidingsmaterialen

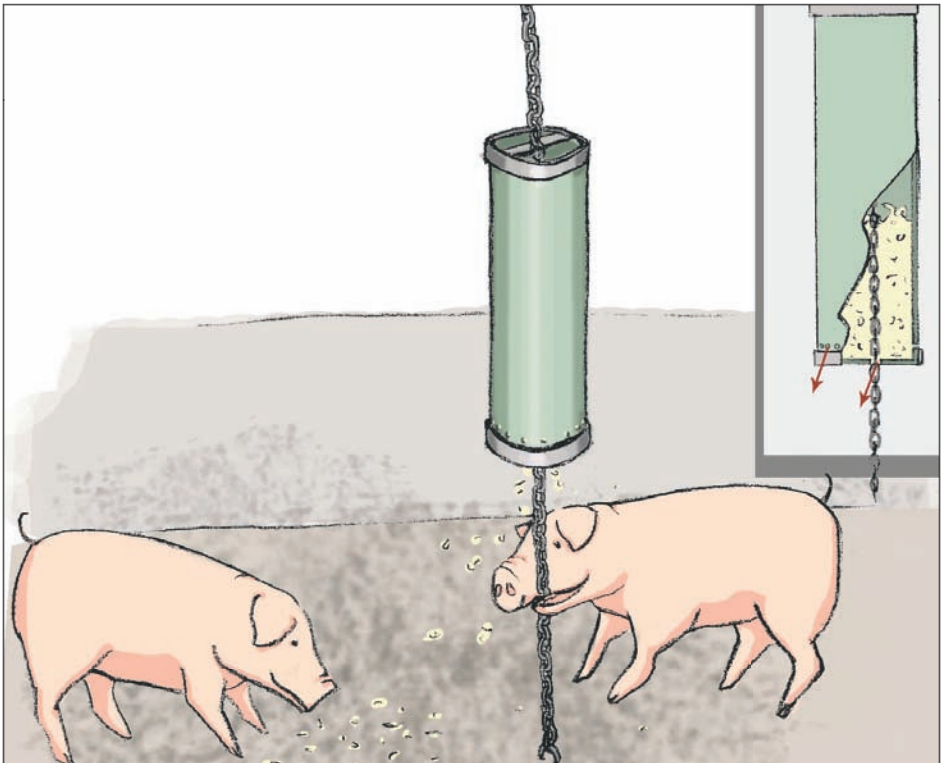
- Stroruiif
- Ruwvoer in een trog (bijv. hooi, gehakseld maïs, suikerbieten)
- Strobed
- Strodoosator
- Funbar Station
- Stroswing
- Foodball
- Additionele klepelbak
- Rubber speeltje
- Touw
- Houten balk



### 3.1 Een strodosator

Een strodosator is een verticale kunststof buis met stro. U hangt deze buis aan de hokafscheiding waarbij deze een vlakke vloerplaat met strokering bijna raakt. De ruimte tussen de buis en de plaat bepaalt hoeveel stro er vrijkomt. De varkens kunnen de strodosator een beetje bewegen waardoor er een paar strosprietjes tevoorschijn komen.

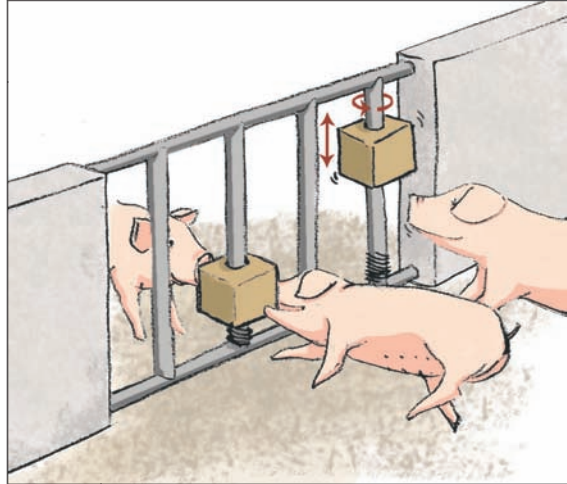
Omdat de varkens telkens weinig stro gebruiken en er door de strokering weinig stro door het rooster verdwijnt, blijven de kosten laag. Wel eten de varkens het stro op. U moet dus zorgen dat het stro van goede kwaliteit is.



Illustratie: WUR/ASG

### 3.2 Een funbar station

Een funbar station is vergelijkbaar met de strodosator. Dit speeltje bestaat uit twee horizontale buizen die roteren rond een as. Deze buizen maakt u vast op de roostervloer en u vult ze met een vezel- of mineralenrepen. De dieren kunnen de buizen laten draaien. Bij een bepaalde positie van de buizen krijgen ze toegang tot de repen. Bij dit speeltje heeft u dus te maken met de kosten van de repen.



Illustratie: WUR/ASG

### 3.3 Een struif

#### **Gratis onderzoeksrapport**

De Productschappen voor Vee, Vlees en Eieren hebben een onderzoek laten uitvoeren naar het effect van negen materialen op onder meer het dierenwelzijn, kosten, diergezondheid, hygiëne en arbeid. U kunt dit onderzoek gebruiken bij het kiezen van afleidingsmaterialen.

Download het onderzoeksrapport (nr. 38) gratis van <http://www.asg.wur.nl/NL/publicaties/>

U kunt ook eenvoudige struiven gebruiken. Met een opvangbak of een dichte plaat met stroking eronder, voorkomt u dat het stro door het rooster verdwijnt.



### 3.4 Rubberen of kunststof speeltjes

Er is allerlei 'speelgoed' te koop voor dieren in dierentuinen en laboratoria en voor gezelschapsdieren. Sommige van die speeltjes zijn ook geschikt voor varkens. Een opgehangen bal met vier 'staarten' van sisal touw is daar een voorbeeld van. Ook kunt u een 'knoop' van stevig katoen in uw varkenshok ophangen.

#### **Leg geen losse speeltjes in een varkenshok**

Want losse speeltjes worden snel vies. En varkens zijn hygiënische dieren. Ze zullen er daarom niet lang mee spelen.



Foto: R. Vanderweerd

### 3.5 Wroetapparaat.

Varkens vinden het fijn om te wroeten. Er zijn apparaten ontwikkeld die volledig geautomatiseerd in die behoefte kunnen voorzien. De varkens kunnen een onderdeel van het apparaat (bijvoorbeeld een schijf, ballen of een blok) met een wroetschijf heen en weer bewegen. Af en toe wordt dat beloond met wat voerkorrels.

Verba bv heeft samen met Wageningen UR een aantal prototypes uitgetest. Het is de bedoeling dat u deze apparaten dit jaar kunt aanschaffen.



Foto: R. Vanderweerd

## 4 Meer informatie

### **Wilt u meer informatie?**

Bel dan met Het LNV-Loket:  
0800 - 22 333 22 (op werkdagen  
tussen 8.30 en 16.30 uur).  
Of kijk op [www.minlnv.nl/loket](http://www.minlnv.nl/loket).

Dienst Regelingen is onderdeel van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De dienst voert regelingen en wetten voor het ministerie uit, zoals:

- EU-regelingen, verordeningen en verplichtingen
- de identificatie en registratie van percelen, dieren en relaties
- vergunningen en ontheffingen voor het landelijk gebied
- regelingen rond het mestbeleid
- nationale subsidieregelingen
- regelingen rond het plattelandsontwikkelingsbeleid.

Dienst Regelingen is betrokken bij crisisbestrijding. Ook werkt zij steeds vaker voor andere (semi-)overheidsorganisaties.

### **Disclaimer**

*Deze brochure is informatief.  
U kunt er geen rechten aan ontleen.*

*De oorspronkelijke tekst van  
Het Varkensbesluit vindt u op  
[www.minlnv.nl/loket](http://www.minlnv.nl/loket).*

